

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 20/00787-171
Saksbehandler Camilla Thomassen

Utvalg	Møtedato
Fylkeseldrerådet	10.05.2021
Ungdommens fylkesutvalg	10.05.2021
Råd for personer med funksjonsnedsettelse	10.05.2021
Brukerpanel for Agder	10.05.2021
Hovedutvalg for utdanning og kompetanse	18.05.2021
Hovedutvalg for samferdsel	18.05.2021
Hovedutvalg for kultur, folkehelse og frivillighet	19.05.2021
Hovedutvalg for næring, klima og miljø	20.05.2021
Fylkesutvalget	08.06.2021
Fylkestinget	15.06.2021

Regionplan Agder 2030 - Handlingsprogram 2021-2024

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkestinget vedtar handlingsprogram 2021-2024 for oppfølging av Regionplan Agder 2030.
2. Agder fylkeskommune inviterer aktuelle samarbeidsaktører til å utvikle og delta i gjennomføringen av tiltak, og i arbeidet med rullering av handlingsprogrammet.

Vedlegg

Forslag til handlingsprogram 2021-2024

Innspill til handlingsprogrammet for Regionplan Agder 2030_original alfabetisk

Sammendrag

Fylkeskommunedirektøren legger frem forslag til handlingsprogram for oppfølging av Regionplan Agder 2030. Handlingsprogrammet gjelder for perioden 2021-2024, og beskriver en rekke tiltak og satsinger som skal igangsettes for å følge opp målene i regionplanen.

Forslag til handlingsprogram er utarbeidet i nært samarbeid med flere av aktørene som kom med skriftlig innspill våren 2020.

Forslag til handlingsprogram inneholder både tiltak som fylkeskommunedirektøren ønsker å sette i gang, samt eksterne tiltak som bygger opp om det gode arbeidet som gjøres i Agder. Handlingsprogrammet er organisert rundt regionplanens tre gjennomgående perspektiver, for å sikre en helhetlig samfunnsutvikling:

- Levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- Klima og miljø
- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser

Fylkeskommunen skal i henhold til plan- og bygningsloven årlig vurdere om det er behov for å rullere handlingsprogrammet. Første rullering vil skje gjennom samarbeidet i [regional samhandlingsstruktur](#), som i likhet med handlingsprogrammet bygger opp under de tre gjennomgående perspektivene i regionplanen.

Rullering av handlingsprogrammet vil bli samkjørt med fylkeskommunens budsjett- og økonomiplanprosess.

Saksopplysninger

Regionplan Agder 2030 ble vedtatt i oktober 2019 av fylkestingene i tidligere Aust-Agder fylkeskommune og Vest-Agder fylkeskommune.

Regionplan Agder 2030 er et overordnet strategisk styringsdokument for Agder. Planen bygger på FNs 17 bærekraftsmål og beskriver de viktigste utfordringene og mulighetene for Agder, med ønsket fremtidsbilde og mål for utviklingen frem mot 2030.

Regionplanen ble til etter en omfattende og grundig medvirkningsprosess, hvor over 120 samfunnsaktører bidro til å sette felles mål for utviklingen av Agder de neste 10 årene.

Hovedmålet for utviklingen av landsdelen mot 2030 er:

Å utvikle Agder til en miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig region i 2030 – et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår.

Med utgangspunkt i hovedmålet utdyper planen 30 utviklingsmål for de fem satsingsområdene:

- Attraktive og livskraftige byer, tettsteder og distrikter
- Verdiskaping og bærekraft
- Utdanning og kompetanse
- Transport og kommunikasjon
- Kultur

Regionplanen inneholder også tre gjennomgående perspektiver:

- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser
- Levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- Klima og miljø

Offentlige og private samfunnsaktører på Agder har over mange år samarbeidet godt, og det samarbeides i dag innenfor en rekke områder for å følge opp de ulike målene i regionplanen. Fylkeskommunedirektøren ser imidlertid at flere av samfunnsutfordringene på Agder krever nye og sterkere partnerskap for å få til ønsket utvikling. Særlig gjelder dette for komplekse samfunnsutfordringer som strekker seg over flere sektorer og nivåer – mellom staten, fylkeskommunen og kommunene, mellom kommuner, i det sivile samfunnet og i næringslivet. Den regionale samhandlingsstrukturen vil være en sentral del av oppfølgingen av regionplanen, og er omtalt i handlingsprogrammet.

En god gjennomføring av Regionplan Agder 2030 forutsetter at ulike aktører forankrer oppfølgingen i egne styringsdokumenter og budsjettprosesser, som kommuneplaner, strategidokumenter og økonomiplaner. Det er viktig å understreke at mange lokale og regionale samfunnsaktører jobber for å nå målene i Regionplan Agder 2030 gjennom sin daglige og ordinære drift.

Arbeid med handlingsprogrammet

Fase 1

Fylkesutvalget inviterte i januar 2020 samfunnsaktører i Agder (offentlig sektor, privat næringsliv, organisasjonsliv og akademia) til å gi innspill til arbeidet med handlingsprogrammet, og ønsket tilbakemelding på følgende:

1. Hva er deres prioriteringer av mål og veier til målet i Regionplan Agder 2030?
2. Hva kan dere bidra med for at Agder skal nå disse målene?
3. Hvem ser dere på som aktuelle samarbeidsparter i arbeidet?

Opprinnelig var fristen for å gi tilbakemelding på disse spørsmålene 16. mars og 1. april 2020 (kommunene), men med bakgrunn i Covid-19-pandemien ba flere aktører om utsatt frist for å kunne gi innspill. Ny frist ble satt til 1. juli 2020.

Det kom til sammen innspill fra 78 ulike aktører. Disse representerer både offentlig sektor, organisasjoner, fagnettverk, næringsliv, akademia og fylkeskommunale medvirkningsorganer.

Fase 2

I denne fasen ble det invitert til åpne arbeidsverksteder, for å konkretisere tiltak til handlingsprogrammet. I uke 34 (august) ble det arrangert seks digitale arbeidsverksteder knyttet til de gjennomgående perspektivene i Regionplan Agder 2030, i tillegg til at det ble gjennomført et innspillseminar i samarbeid med «Innland Agder», som hadde fokus på distriktsutvikling.

Til sammen 80 personer deltok på de digitale arbeidsverkstedene og 30 personer deltok på møtet med «Innland Agder». I arbeidsverkstedene deltok representanter fra et bredt spekter av samfunnsaktører fra Agder, men på møtet med Innland Agder deltok i hovedsak ordførere, samt administrative representanter fra regionråd, kommuner og fylkeskommune.

Fylkesutvalget vedtak 6.10.2020

Fylkesutvalget hadde saken om handlingsprogrammet til behandling 6.10.20 og valgte å sende handlingsprogrammet tilbake til administrasjonen med følgende vedtak:

Fylkestinget ber administrasjonen jobbe videre med Handlingsprogram for oppfølging av Regionplan Agder 2030, etter prinsippene vedtatt i fylkesutvalget 28.1.2020. Aktuelle samarbeidsaktører involveres i utformingen av tiltakene, slik at handlingsprogrammet er godt forankret i regionen.

Saken sendes tilbake til administrasjonen og blir ikke behandlet i fylkestinget 20.10.2020. Det arrangeres et innspillsmøte med fylkesutvalget vedrørende handlingsprogrammet.

Administrasjonen startet umiddelbart arbeidet med å forankre handlingsprogrammet både internt og blant fylkeskommunens samarbeidspartnere. I møte med aktørene har vi opplevde en stor entusiasme og engasjement over arbeidet som er knyttet til å nå målene i Regionplan Agder 2030. Aktørene har vært positive når de har blitt invitert til å snakke om sine innspill til handlingsprogrammet. Administrasjonen har fått god innsikt i mange organisasjoners arbeid, og hvordan mange jobber hver dag med å løse utfordringer vi står overfor i regionen vår.

I tillegg inviterte fylkesutvalget de fire interkommunale politiske rådene (Østre Agder, Setesdal, Kristiansand og Lister) til innspillsmøte i forbindelse med handlingsprogrammet 2.2.21. Tema var å belyse mulighet og utfordringer i Agders fire regioner, og knytte innspillene opp mot handlingsprogrammet. Administrasjonen fulgte også opp de interkommunale politiske rådene med to møter i etterkant med Lister, Østre Agder og Setesdal, og ett med Region Kristiansand. Disse oppfølgingsmøtene har vært svært nyttige, for å diskutere og få innspill til forslag til handlingsprogram.

I perioden fra desember til april har administrasjonen også invitert politisk referansegruppe til to møter for å orientere om prosessen med handlingsprogrammet og regional samhandlingsstruktur, og for å få innspill til utformingen av handlingsprogrammet. Politisk referansegruppe har bestått av en person fra hvert politisk parti i fylkestinget.

I tillegg har administrasjonen gjennomført 25 eksterne samtaler med aktører som ga innspill i fase 1 av arbeidet med handlingsprogrammet. Det har også vært gjennomført en rekke temamøter internt i fylkeskommunen på tvers av fagområder.

Fylkeskommunedirektøren ser at forslag til handlingsprogram ideelt sett skulle vært sendt på høring, for å ivareta en tradisjonell medvirkningsprosess. Dette ville betydd at handlingsprogrammet, med minimum 6 ukers høring, først kunne blitt vedtatt på slutten av året. På den annen side er det viktig å lande det første handlingsprogrammet, og komme i gang med oppfølging og gjennomføring. Fylkeskommunedirektøren er trygg på at det som nå legges frem er godt forankret hos en rekke aktører i regionen.

Videre er de som savner tiltak eller som ønsker å bidra inn i arbeidet velkomne til å melde seg på, og bli en del av arbeidet i 2021 og en eventuell rullering i 2022.

Det er også viktig å understreke at målet med den regionale samhandlingsstrukturen er å få til en helt ny måte å samarbeide på regionalt. Digitale løsninger skal sørge for transparens og åpenhet, og mulighet for å gi innspill til oppfølging og samarbeid underveis.

Vurderinger

Fylkesutvalget vedtok 28.1.2020 følgende prinsipper for handlingsprogrammet:

- Handlingsprogrammet skal gjenspeile målsettingen om å bruke hele Agder.
- Tiltak i handlingsprogrammet skal ikke utformes som nye målsettinger, men være tiltak som er koblet til et eller flere eksisterende mål.
- Handlingsprogrammet kan beskrive tiltak som skal gjennomføres i et samarbeid mellom to eller flere parter.
- Tiltak skal være forankret hos de som skal bidra i gjennomføringen.
- Handlingsprogrammet skal være konkret og ikke for omfattende.

I nåværende forslag til handlingsprogram er prinsippene som ble vedtatt av fylkesutvalget i 2020 fulgt opp, men fylkeskommunedirektøren ser at handlingsprogrammet kan oppleves som noe omfattende. Etter en vurdering har likevel administrasjonen valgt å ta med samtlige tiltak, selv om omfanget blir stort. For administrasjonen har det vært viktig å vise frem et spekter av det arbeidet aktører i Agder jobber for hver dag. Både for at det bidrar til målsettingene i Regionplan Agder 2030 og for at det skal inspirere og motivere til videre arbeid i regionen.

Fremtidig rullering av handlingsprogrammet skal sees i sammenheng med regional samhandlingsstruktur og strategiske råd, som skal igangsette og lede arbeidet i de tre forumene for samfunnsutvikling. Strategisk råd vil være sammensatt slik at de representerer hele Agder. Handlingsprogrammet blir prioriteringsverktøyet, og samfunnsforaene vil benyttes aktivt for å utarbeide og rullere handlingsprogrammet. De tre foraene for samfunnsutvikling skal legge til rette for bred mobilisering og involvering, handling og måloppnåelse. Det vil derfor være naturlig at strategisk råd gir en anbefalt prioritering av tiltak ved neste rullering, før endelig vedtak i fylkestinget.

Økonomiske konsekvenser

Tiltakene i handlingsprogrammet inneholder ingen foreløpig finansieringsplan for gjennomføring av tiltak. Enkelte tiltak er det heller ikke fylkeskommunen som er ansvarlig for når det kommer til finansiering. Ved neste rullering er det ønskelig å se handlingsprogrammet i sammenheng med økonomiplan og årsbudsjett. Fylkeskommunedirektøren vil se på hvordan dette kan løses på en mest mulig hensiktsmessig måte.

Figuren over illustrerer sammenhengen med Regionplan Agder 2030 og handlingsprogrammet sett opp mot økonomiplan og virksomhetsplan i Agder fylkeskommune.

Økonomiplanen er et sentralt styringsdokument der mål, tiltak og premisser for arbeidet fremover behandles politisk. Planen tar utgangspunkt i sentrale føringer som ligger til grunn for arbeidet internt i fylkeskommunen og fylkeskommunens samarbeid med andre. Fylkeskommunens årsbudsjett, klimabudsjett og investeringsbudsjett vedtas som en del av økonomiplanen.

Fra og med første revisjon av handlingsprogrammet vil fylkeskommunedirektøren fremme forslag til rullert handlingsprogram som en del av økonomiplanen. Dette vil sikre en god sammenheng med øvrige føringer og prosesser. Tiltak som krever økonomiske ressurser fra Agder fylkeskommune kan få dette avsatt gjennom årsbudsjett.

Tiltak fra handlingsprogrammet som besluttes gjennomført vil sammen med mål, indikatorer og øvrige tiltak bli fulgt opp gjennom Agder fylkeskommunes styringssystem. Politisk nivå vil bli informert om status gjennom blant annet tertialrapporter og fylkeskommunens årsberetning.

Fylkeskommunedirektøren vil legge opp til en prosess som sikrer bred medvirkning ved rullering av handlingsprogrammet, og som gir aktuelle samhandlingspartnere forutsigbarhet og mulighet for å prioritere regionale satsinger.

Konklusjon

Handlingsprogrammet er organisert rundt regionplanens tre gjennomgående perspektiver, dette for å sikre en helhetlig samfunnsutvikling.

- Levekår, likestilling, inkludering og mangfold
- Klima og miljø
- Næringsutvikling og samarbeid om nye arbeidsplasser

I forslag til handlingsprogram fremkommer det tiltak aktørene har spilt inn som skal være med å løse målsettingene i Regionplan Agder 2030.

Neste rullering av handlingsprogrammet vil sees i sammenheng med regional samhandlingsstruktur, og fylkeskommunens budsjett- og økonomiplanprosess.

Kristiansand, 03.05.2021

Tine Sundtoft
fylkeskommunedirektør

Anita Henriksen
fylkesdirektør